

**Zápis z jednání
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 3/2021
konaného dne 22. 6. 2021**

Přítomni:

1. Milan Brychta	5. Jaromír Maštera
2. Lucie Vichrová	6. Lubomír Pospíchal
3. Rostislav Habán (místopředseda)	7. Lenka Koláčná
4. Blanka Lednická (předsedkyně)	8. Pavel Hájek

Nepřítomni (omluveni):

1. Zdeněk Ryšavý	4. Hana Hodáčová
2. Vladimír Mareček	5. Eva Zadražilová
3. Tomáš Havlík	6. Jan Joneš (tajemník)

Hosté:

1. Eva Horná (OŽPZ)	5. Jozef Zetěk (ředitel Chaloupky o.p.s.)
2. Jakub Morava (OŽPZ)	6. Martin Kříž (programový ředitel Chaloupky o.p.s.)
3. Roman Slouka (OŽPZ)	7. Zdeněk Zálíš (vedoucí oddělení a zástupce ředitele RP Správy CHKO)
4. Jana Slaninová (OŽPZ)	8. Marie Rajnošková (Dům přírody Žďárských vrchů)

Program:

1. Zahájení, schválení programu, schválení zápisu
2. Řešení problematiky ekologické výchovy v Kraji Vysočina
3. Řešení problematiky ochrany přírody a krajiny v Kraji Vysočina
4. Projekty ze strukturálních fondů v oblasti životního prostředí
5. Diskuse a různé
6. Závěr

Jednání Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 3/2021 dne 22. 6. 2021 se uskutečnilo jako výjezdní v Domě přírody Žďárských vrchů.

1. Zahájení, schválení programu, schválení zápisu

Blanka Lednická, předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina, přivítala všechny přítomné a hosty a zahájila jednání. Dle počtu přítomných členů konstatovala, že je komise usnášeníschopná. Přednesla návrh programu jednání, který byl 7 hlasy schválen. K zápisu z minulého jednání nebyly vneseny žádné připomínky a byl 7 hlasy schválen.

V době hlasování nebyl přítomen člen komise Milan Brychta.

Blanka Lednická provedla rekapitulaci stavu řešení úkolu z minulého jednání komise – stanovený úkol byl splněn.

2. Řešení problematiky ekologické výchovy v Kraji Vysočina

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Představení činnosti organizace Chaloupky o.p.s.

Martin Kříž, programový ředitel Chaloupek, přivítal členy a hosty komise v prostorách Domu přírody Žďárských vrchů. Představil vznik a činnost organizace Chaloupky, která funguje již 30 let. Organizace má šest pracovišť po celém Kraji Vysočina. Střediska zajišťují ekologickou výchovu a zahradní terapii (Chaloupky Baliny). Nejčastějšími klienty jsou školy, rodiče s dětmi, a veřejnost. Organizace se věnuje celostátním tématům a pořádá různé kampaně např. vydávání časopisu Školní zahrada <http://www.skolni-zahrada.cz/>, Učíme se venku <https://ucimesevenku.cz/>, program Školní les, natáčení filmu, zaměření na cestovní ruch (putování po osmistovkových vrcholech Vysočiny). V době pandemie covidu-19 byla vytvořena aplikace a současně kniha Zamiluj si přírodu. Organizace spolupracuje např. se Státním fondem životního prostředí ČR a spolupracuje také na celostátních projektech.

Pro členy komise byla připravena řada zajímavých publikací.

Řešení problematiky ekologické výchovy v Kraji Vysočina

Eva Horná uvedla, že odbor životního prostředí a zemědělství ve spolupráci s odbory školství, mládeže a sportu, regionálního rozvoje a informatiky, zpracoval v roce 2018 Aktualizaci krajské koncepce EVVO, včetně Akčního plánu EVVO na období 2018 – 2020. Nyní pracují na vyhodnocení plnění Akčního plánu EVVO 2018 – 2020 a přípravě nového Akčního plánu na období 2021 – 2023 (podkladový materiál Kžp-03-2021-02, př. 1 a 2).

Dále představila plánované aktivity na úseku EVVO v roce 2021 v oblasti osvěty (story mapy s hrou Vysočinou za přírodou, publikace Vysočina příroda a krajina, Čistá Vysočina, Lesní pedagogika, spolupráce s organizací Chaloupky na soutěži Zlatý list), vzdělávání (vzdělávání veřejné správy, poskytovatelů EVVO a environmentální poradenství, vzdělávání široké veřejnosti), poskytování informací (zveřejňování informací prostřednictvím krajských internetových [portálů EVVO](#), [Odpady Vysočiny](#), [Ovzduší Vysočiny](#), články do Novin kraje), dotační tituly kraje (Fond Vysočiny Ekologická výchova), projektů partnerů kraje (komunikační a informační aktivity, technická podpora, dohody o spolupráci s kolektivními systémy, spolupráce s realizátory EVVO), oceňování (soutěže).

Eva Horná vyzvala členy komise k zasílání případných podnětů a námětů na zapojení do určité činnosti.

Martin Kříž uvedl, že by bylo dobré zorganizovat ze strany kraje seminář pro žadatele o dotace na naučné stezky, naučné a informační panely, a jiné naučné objekty v terénu (seminář i pro hodnotitele). Snaha o to, aby tyto naučné objekty byly v moderním stylu, jednoduché a přehledné.

Usnesení 007/03/2021/Kžp

Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina bere na vědomí

informace o řešení problematiky ekologické výchovy v Kraji Vysočina.
Usnesení bylo přijato 8 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

3. Řešení problematiky ochrany přírody a krajiny v Kraji Vysočina

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Představení Domu přírody Žďárských vrchů

Zdeněk Zálíš, vedoucí oddělení a zástupce ředitele RP Správy CHKO, představil Dům přírody Žďárských vrchů. Historický statek se nachází v obci Krátká a pochází z druhé poloviny 19. století. Společně s Marií Rajnoškovou provedli členy a hosty komise expozici domu přírody,

kteřá se věnuje vývoji místní krajiny a přírody v průběhu věků, představuje Žďárské vrchy v běhu časů až k výhledu do budoucnosti.

Jozef Zetěk, ředitel organizace Chaloupky, pohovořil o spolupráci organizace Chaloupky a CHKO Žďárské vrchy.

Pro členy a hosty komise byl připraven 3D film Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy.

Řešení problematiky ochrany přírody a krajiny v Kraji Vysočina

Roman Slouka společně s Janou Slaninovou předložili průběžnou zprávu o řešení ochrany přírody v Kraji Vysočina (za období dvou let):

1. Implementace soustavy NATURA 2000

Evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000, u kterých to národní seznam vyžaduje a u kterých je to v kompetenci Kraje Vysočina, již byly vyhlášeny jako zvláště chráněná území. Všechna území soustavy NATURA 2000 v územní působnosti Krajského úřadu Kraje Vysočina mají právními předpisy zajištěnou územní ochranu. Provedení většiny podkladových odborných prací bylo financováno z Operačního programu Životní prostředí.

2. Péče o maloplošná zvláště chráněná území, zvláště chráněné druhy a stanoviště

V Kraji Vysočina jsou 2 chráněné krajinné oblasti, 210 maloplošných zvláště chráněných území, 88 území soustavy NATURA 2000 a 9 přírodních parků. Kraj Vysočina v letech 2019 - 2020 tzv. „převyhlásil“ 3 maloplošná zvláště chráněná území, nově vyhlásil 3 maloplošná zvláště chráněná území. V působnosti má Kraj Vysočina 166 maloplošných chráněných území různého typu. V menším rozsahu se zásahy provádí i podporu druhů a stanovišť mimo zvláště chráněná území. Pokud o maloplošná zvláště chráněná území nedostatečně pečuje vlastník (nájemce apod.), musí podle zákona o ochraně přírody zajišťovat potřebnou péči příslušný orgán ochrany přírody a krajiny (zde Kraj Vysočina v přenesené působnosti). Nejčastěji jsou proto v přírodních rezervacích a památkách z krajského rozpočtu zabezpečovány tyto typy prací – jednorázové (stavební či terénní úpravy, geodetické práce), opakované 3 – 10 let (asanační zásahy), každoroční – zatím na 77 lokalitách (kosení, pastva, speciální zásahy). Dále je zapotřebí zajišťovat odborné podklady (průzkumy, plány péče) a označení území v terénu. V letech 2019 a 2020 vynaložil Kraj Vysočina na péči o zvláště chráněná území a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů každoročně cca 8,5 mil. Kč.

3. Výkon státní správy sestává především z řízení v oblasti ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, řízení ve zvláště chráněných územích všech typů, v řešení druhoinstančních řízení a v dozorové, kontrolní a metodické činnosti.

4. Výkupy pozemků ve prospěch ochrany přírody.

Krajský úřad podle zákona o ochraně přírody a krajiny za podpory rozpočtu Kraje Vysočina pečuje o maloplošná zvláště chráněná území a o lokality s výskytem zvláště chráněných druhů. Aktivní péče spočívá v seči a pastvě luk a udržování extenzivního rybářského a lesního hospodaření a dalších opatřeních. Ačkoli součinnost vlastníků pozemků při péči lze na základě zákona vyžadovat, nejedná se vždy o účelný postup. Ve výjimečných případech nelze adekvátní péči o tato území zabezpečit jinak, než tím, že by Kraj Vysočina získal do vlastnictví příslušný pozemek. Zejména by se jednalo o zajištění následné udržitelnosti projektů, o pozemky, na nichž vlastník nehodlá hospodařit, o pozemky s mimořádně odborně náročnou péčí a pozemky, na nichž má vlastník záměr odporující požadavkům ochrany přírody. Při koupi pozemku by se zvažovaly tyto komponenty: přírodní hodnota – míra ohrožení přírodní hodnoty – ochota vlastníka pozemek prodat – cena. Reálně by se jednalo o nižší jednotky případů ročně. Nárok na rozpočet Kraje Vysočina by byl ca 1 mil. Kč ročně. Některé pozemky by bylo možno získat do vlastnictví Kraje Vysočina bez nároků na rozpočet (výkup v rámci projektu). Hlavním přínos by spočíval v nastavení systémového nástroje k získání přírodně nejhodnotnějších pozemků do vlastnictví Kraje Vysočina. Další teze viz podkladový materiál Kžp-03-2021-03, př. 1.

Na základě dotazu Rostislava Habána podrobněji objasnil Roman Slouka základní kritéria pro výkupy pozemků (zejména stanovení ceny výkupu pozemků znaleckým posudkem).

Usnesení 008/03/2021/Kžp
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina
bere na vědomí

informaci o řešení problematiky ochrany přírody a krajiny v Kraji Vysočina, o činnosti odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Kraje Vysočina na úseku ochrany přírody o implementaci soustavy NATURA 2000, o péči o maloplošná zvláště chráněná území, zvláště chráněná území a stanoviště a o výkonu státní správy;

doporučuje

radě kraje podpořit vykupování pozemků ve prospěch ochrany přírody do vlastnictví Kraje Vysočina.

Usnesení bylo přijato 8 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

4. Projekty ze strukturálních fondů v oblasti životního prostředí

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jakub Morava informoval o těchto programech:

Operační program Životní prostředí 2014-2020

V oblasti životního prostředí nabízel tento operační program z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj téměř 2,79 miliard eur. Cílem programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v České republice.

Členové komise obdrželi seznam podpořených projektů kraje (podkladový materiál Kžp-03-2021-04, př. 1). Řada projektů uvedených v příloze je ještě v realizaci.

Operační program Životní prostředí 2021–2027

Podpora projektů v oblasti ochrany životního prostředí prostřednictvím OPŽP bude pokračovat i v dalším programovacím období. Program je v současnosti ve fázi příprav. Nový OPŽP bude klást větší důraz na adaptaci na změnu klimatu, podporu environmentálního vzdělávání, prevenci vzniku dalších typů odpadů apod. Předpokládá se, že program poskytne celkovou podporu přibližně 2,3 mld. eur.

Členové komise obdrželi seznam projektových záměrů do připravovaného OPŽP 2021-2027 (podkladový materiál Kžp-03-2021-04, př. 2).

Operační program INTERREG V-A Rakousko-Česká republika 2014-2020

Účast na projektu Crossborder Habitat Network and Management Connecting Nature AT-CZ. Projekt (v části, které je kraj účastníkem) řeší vymezení společného systému koridorů pro volně žijící živočichy mezi Dolním Rakouskem a Vysočinou, Jihočeským a Jihomoravským krajem. Cílem je propojit velká jádrová území pobytu velkých savců střední Evropy. Informace a výstupy z projektu jsou na webu [ConNat \(Crossborder Habitat Network and Management – Connecting Nature AT-CZ\) | Kraj Vysočina \(kr-vysocina.cz\)](http://ConNat (Crossborder Habitat Network and Management – Connecting Nature AT-CZ) | Kraj Vysočina (kr-vysocina.cz)).

K tomuto projektu byla pro členy a hosty komise byla připravena informační brožura.

Eva Horná a Roman Slouka uvedli, že výhodou OPŽP je možnost realizace nákladnějších projektů, nevýhodou je malá operativnost.

Usnesení 009/03/2021/Kžp
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

bere na vědomí

informace o projektech ze strukturálních fondů v oblasti životního prostředí;

doporučuje

radě kraje pokračovat v přípravě projektových záměrů do Operačního programu Životní prostředí 2021-2027 dle materiálu Kžp-03-2021-04, př. 02.

Usnesení bylo přijato 8 hlasy (0 proti, 0 se zdrželo).

5. Diskuse a různé

Na základě dotazu Pavla Hájka informovala Eva Horná a Jana Slaninová o plánované údržbě na vykoupených pozemcích (výkupy pozemků řešeny v bodě č. 3).

Blanka Lednická se dotázala na řešení používání herbicidů v CHKO - tento dotaz je nutné předložit zástupci CHKO a odboru dopravy.

Termín příštího zasedání komise byl stanoven na **úterý 21. září 2021, od 15.00 hodin.**

6. Závěr

Závěrem předsedkyně poděkovala všem přítomným za aktivní účast a ukončila zasedání.

Bc. Blanka Lednická

předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Ing. Eva Horná

vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství

Zpracovala a zapsala Lenka Matysová dne 28. 6. 2021.